

1. Text - Sysel obecný

Sysel obecný je živým důkazem toho, jak může být osud zvířecího druhu vrtkavý. Z hospodářského škůdce se během pár desetiletí stal ohroženým druhem. Příčiny postupného mizení sysla z naší přírody nejsou zcela jasné, nicméně pokles početnosti sysla je přisuzován přeměně krajiny. Zemědělská krajina, která tvoří přibližně polovinu rozlohy České republiky, se v posledních desetiletích kvůli intenzivnímu zemědělskému hospodaření zásadně změnila. Velká nečleněná pole, specializace na pěstování pouze několika druhů plodin a plošné používání chemických prostředků vedly k tomu, že některé druhy jsou bezprostředně ohroženy vyhynutím, mezi nimi i sysel obecný.

Příčinou úbytku jsou také pravděpodobně klimatické výkyvy (sucho střídající vytrvalé deště).

Sysel potřebuje ke svému životu prostředí podobné zahrádkám, vinicím apod. – kde nebudou stromy, keře husté a tráva vysoká. Příliš vysoká a hustá vegetace zabraňuje syslům včas spatřit predátory, mezi které patří například lišky, dravci či potulné kočky.

Sysel se orientuje hlavně zrakem. Často panáčkuje, tzn. že stojí na zadních nohách a pozorně sleduje okolí. V nebezpečí vydává ostré hvízdavé zvuky, které pro každého sysla v okolí znamenají „Nebezpečí se blíží, rychle se ukryj do nory.“ Aby sysel dobře a do dálky viděl, potřebuje okolo své nory nízkou trávu.

Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR) pro sysla obecného realizuje od r. 2008 [záchranný program](#), na kterém se podílí také Zoologická zahrada hl. m. Prahy. Záchranný program má zajistit, aby sysel z naší přírody úplně nezmizel.

V roce 2020 byl výskyt sysla potvrzen na celkem 40 známých lokalitách.

Celkový odhad početnosti čítá dohromady více než 8000 jedinců.

Součástí záchranného programu je udržování vhodné výšky zeleného porostu pravidelným kosením na vybraných lokalitách a dále odchov v Zoo Hluboká, ZS Rozovy, Zoo Brno a německým Zoo Opel a Zoo Norimberk. V roce 2020 se podařilo do přírody vypustit rovných 80 syslů – a to na lokalitu Písečný vrch v Českém středohoří, na letišti v Roudnici nad Labem a dále na letišti v Břeclavi.

<https://www.zachranneprogramy.cz/sysel-obecný/novinky/jak-se-v-roce-2020-darilo-syslům/>

2. Text - Perlorodka říční

23. říjen 2020

Perlorodka říční je vzácný bezobratlý živočich patřící mezi mlže, který byl v minulosti likvidován kvůli lovu sladkovodních perel. Ve 20. století, i když byla již přísně chráněna, začala vymírat v důsledku znečištění vod, obohacování vod o živiny (fosfor a dusík díky lidské činnosti v blízkosti vod), erozi (odnosu půdy) v oblasti, kde došlo k narovnání koryt potoků.

Perlorodka je živočichem s úzkými vazbami na další živočišné i rostlinné druhy, tvořící společenstvo čistých průzračných vod s malým množstvím živin. Bez tohoto společenstva není schopna se úspěšně rozmnožovat. Larvy perlorodky se totiž vyvíjí např. na pstruzích potočních.

Její život ohrožují i kyselé deště (vzniklé díky automobilové dopravě, při které se do ovzduší dostávají škodliviny). Díky kyselým deštům se jí rozpouští její vápenatá schránka.

Záchranný program realizovaný Agenturou ochrany přírody a krajiny (AOPK) tedy v sobě obsahuje péči o celou oblast, kde se perlorodky přirozeně vyskytují.

Zlatý potok je **nejmenší z lokalit záchranného programu pro perlorodku říční v Jižních Čechách.**

Jednou z možností, jak snížit množství znečištěné vody přitékající do Zlatého potoka je její zachycování v mokřadech. Přítomností mokřadu se voda zpomalí a prodlouží se doba, po kterou z ní mohou organismy odčerpávat živiny. Z opadu rostlin se pak živí i perlorodka.

Letos jsme zřídili už druhý takový mokřad u obce Chroboly. Velké **díky patří majitelům pozemků**, kteří svolili k jejich využití.

- Ve spolupráci AOPK ČR a společnosti PT PROLES s.r.o bylo v letošním létě napřímené koryto zaslepeno a voda svedena do někdejšího náhonu. Tok se tak prodloužil o několik set metrů. <https://www.zachranneprogramy.cz/perlorodka-ricni/novinky/nova-opatreni-na-zlatem-potoce-na-prachaticku/>

3. Text - Sýček obecný

20. srpen 2020 -

Zatímco starověcí Řekové sýčka uctívali, protože byl symbolem moudrosti a vzdělanosti. Staří Egypťané či Slované považovali sýčky za ptáky zlověstné a nečisté. Tuto drobnou sovičku považovali za posla špatných zpráv, neštěstí či dokonce smrti. Od toho možná sousloví: „Nesýčkuj (nestraš).”

Sýček býval naše nejběžnější sova s velikostí populace až desítek tisíc jedinců. Dnes ale sýček patří k nejhroženějším druhům. Jeho početnost je odhadována na pouhých 100 –130 párů.

Krajina, která tvoří přibližně polovinu rozlohy České republiky, se v posledních desetiletích kvůli intenzivnímu zemědělskému hospodaření zásadně změnila. Velká nečleněná pole, specializace na pěstování pouze několika druhů plodin a plošné používání chemických prostředků vedly k tomu, že některé druhy jsou bezprostředně ohroženy vyhynutím.

Mezi ně patří na lidská sídla vázaný sýček obecný.

Další příčiny ohrožení sýčků jsou spjaté s rozvojem civilizace, sýčci hynou na rušných komunikacích po střetu s vozidly, narážejí do prosklených ploch, které nevidí, protože se v nich odráží okolní vegetace nebo je pro ně smrtící elektrický výboj po jejich usednutí na trafostanici či sloup vedení elektrického napětí. Mezi faktory, které ovlivňují početnost sýčků, náleží i nedostatek bezpečných hnízdišť a úkrytů či nepřízeň počasí. Dalším vlivem, pro který by už v 21. století nemělo být místo, je pronásledování této drobné sovičky člověkem.

Aby z naší krajiny nezmizel úplně, byly započaty záchranné programy realizované Agenturou ochrany přírody a krajiny (AOPK).

Záchranný program počítá se zajištěním takového hospodaření na pozemcích v teritoriích sýčků, které jim vytvoří dostatečnou potravní nabídku v průběhu celého roku. Důležité je i zakrývání nebezpečných míst v lidských sídlech, ve kterých tato drobná sova hnízdí. Sýčci se totiž mnohdy utopí například v nezakrytém sudu. Plánuje se i tvorba hnízdních budek s nabídkou míst k hnízdění, případně vypouštěním těchto sov do připraveného a vhodného prostředí. Cílem je, aby se početnost sýčků u nás zvýšila alespoň na 1000 párů.

Ukazuje se, že péče, kterou jsme záchranným programem nastavili, zatím funguje.

Poznámky:

[2] <https://www.zachranneprogramy.cz/sycek-obecný/>

[3] <https://www.zachranneprogramy.cz/sysel-obecný/>

<https://www.zachranneprogramy.cz/aktualne-o-zp/dva-zachranne-programy-pro-ohrozene-druhy-zemedelske-krajiny/>

4. Text - Koniklec otevřený

30. březen 2020

Koniklec otevřený je dlouhověká rostlina, která může na jednom místě růst desítky let a vytvořit bohaté trsy s desítkami květů. Doma je v jihoruských stepích, odkud se jeho areál táhne až do střední Evropy. Chcete-li spatřit jeho krásu, musíte přijít na ta správná místa brzy zjara, kdy se většina ostatních rostlin teprve probouzí k životu. Abyste nebyli zklamáni, vyražte ve slunečný den, jinak najdete jen zavřené květy. Až vás uvítají první „chlupáči“, raději se s nimi příliš nemazlete, nejen že jsou chráněni českým i evropským právem, ale navíc jsou jedovatí. A na lokalitách se, prosím, chovejte opatrně, těch správných míst zbývá už jen okolo dvaceti.

Historicky byl koniklec u nás relativně hojně rozšířenou rostlinou, která rostla na otevřených pastvinách, často v okolí skal a kamenných rozvalin. Pastviny pravidelně přepásávala stáda ovcí a koz (které nejen, že udržovaly porost travin, ale také narušovaly terén) a alespoň jednou ročně se kosily.

Přístup člověka ke krajině se však po druhé světové válce (po r. 1945) velmi změnil. Upustilo se od pasení dobytka na pastvách, došlo k zarůstání a zalesňování stepí. To způsobilo výrazné změny ve složení rostlinných společenstev. Lokality výskytu koniklece začaly zarůstat a početnost této světlomilné rostliny se začala snižovat..

Aby z naší přírody úplně nezmizel, připravila pro něj Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) ČR záchranný program. Bylo vytipováno dvacet hlavních lokalit, na kterých bude záchranný program probíhat přednostně. Zde se kromě kosení budou narušovat trsy trávy, sbírat semena a vysévat je na narušené plochy.

Jednou z lokalit je i pastva u Kosmonos na Mladoboleslavsku, kde se na záchraně koniklece podílejí děti s pomocí svého učitele. Ten už dva roky louku seká a žáci trávu hrabou a vystřihováním keřů celou plochu rozšiřují. Pravidelně se na louku chodí dívat. Na jaře počítají rozkvetlé koniklece. Díky péči dětí se jejich počty více než zdvojnásobily.

<https://www.denik.cz/galerie/foto.html?mm=louka-laskov-21&s=4&back=3009445202-6813-1&photo=1>

[1] Odkaz <http://www.zachranneprogramy.cz/koniklec-otevreny/zachranny-program-zp/>[2] Záchrané programy jsou nyní realizovány pro 5 druhů rostlin: hořeček mnohotvarý český, hvozdík písečný český, matizna bahenní, rdest dlouholistý, koniklec otevřený, a čtyři druhy živočichů: hnědásek osikový, perlorodka říční, sysel obecný, užovka stromová. Více na <http://www.zachranneprogramy.cz/>